

## מסורת הש"ס

(א) וירשׁ יומא פ"ו ה"ו, (ב) לפיל ק"ו ושי"ג, (ג) חוספ"ס פרה ספ"ו ווע"ס חוספ"ס יומא פ"ג ה"א, ובעי"ז פרה פ"ח מ"ג ורע"ז לעיל פ"ד, (ד) נ"ע תו צ"ק עו, ד"ה פרה, (ה) חולין קכא, כריכות כל, מה נ"א, (ו) וירש"ש, חגיגה פ"ג ה"ב, (ז) שירן לעמ"ה הקודם (ח) נצני"ס פ"ח נ"ח פ"ה י"ט

## הגהות הב"ח

(א) גמ' הג' דלילא גואי נמי לטמא' אמר רבא א"ה בעינא: (ב) שם שער המשתלג נמי א"ה לית להו פרה ופרים מנג' כל"ל ומוציא אפי' נמחק: (ג) רש"י ד"ה או דלמא ובי' שדינן לה ולא רוצה כל"ל וצבת ואפי' נמחק: (ד) בא"ד אפילו הכי כ"ב וכו' פסק הלכה של רש"י: (ה) ד"ה קולול ובי' דוגממו בירושלמי מרח: (ו) ד"ה השוק ובי' ופר העדה גמרי כל"ל ומוציא ופר י"ה נמחק:

## גליון הש"ס

גמ' צריבין הכשר טומאה, עיין בצ"ק דף עו ע"א חוס"פ ד"ה פרה:

## שינויי נוסחאות

[א] או דלמא בתר (ש"ס): [ב] הלאפי"ד צפ"ה מהל' פרה ה"ה כמז דלשעת המכניס: [ג] ובי' לפי התוס' מהן צ"ל מטמא, כיון דהאפינאט א"ה על הפרים אלא וצ"ל ובעי"ז (רש"י): [ד] ש"ן קמ" שטיית' מלפון המטהר דלעיל וצ"מ מקון עפ"י טומא הכשנה ה"ה כמכתיב: [ו] נצני"ס ואחרי כן יבא, וכן נקט, דק"ל אשוקף פר ושעיר של ויהי"ב (ויקרא טו, כח), ואילו קמ" דלמך יבא וגו' (ויקרא יד, ח) קלי' לתלוטרי: [ז] גיל' ת"ר השורף פרה ופרים והמשלח את השטני' מטמאין בגדים כו' (כתחיי' ב"ש, ח"ט), ובי"ה כמספיקא דפרי' וכן נטיקון תמוס' צ"ק ע"ה ה"ה"ש כפרה פ"ח מ"ו, וכן משמע משי"ז ובעי"ז כשי"מ: [ו] מטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא חי וכל שהוא חי אינו מטמא כו' (כתחיי', ובעי"ז בתוספתא ובש"ס): [ז] נצני"ס נוסף היינו טעמיה: [ח] זרוע אשר יזרע כי זרעים מה זרעים ובי' (ב"ש), ונחלין כל הטעין בשעיר קמ"ז [א] צ"ל צריבין על וחי"ן, וכן כשי"מ (ש"ס): [ב] ציחה נבלת חי עד ואין צריכה הכשר לא גרסין (ב"ש, ח"ט וביי"ש), ועי' דף דור: [א] צ"ל איך (פ"ס): [ב] התוס' נצ"ק גרסין איך צריבין אש, ועי' גליונותיו, ועי' מ"ז וד' דור: [ג] גיל' בר מלל (ש"ס): [ד] שנתממא (ש"ס): [ה] ס"א לחיזי ובעי' לשון פנים הק"ד והשלל קמ"ז (ב"ש וי"ח), ועי' בעמ' הקודם צפ"י אות כח: [ו] בדרים וציצי אל מחוץ למחנה בעינן (ביי"ח), והס"ד ומהי"ד האי מצינו דאבר, שיצא לחוץ הס"ד (ביי"ח, ש"ס, וי"ח), ונצני"ס ל"ב תמיכות שפוטגמין: [ז] הבר שבתורי צא רוב כל"ל (שםב"י): [ח] יחי' איך (פ"ס): [ט] צ"ל ליה (כ"ה): [י] צ"ל לא שבתין (כתחיי' דפ"י): [יא] פ"י מ"ז ופ"י סכתנו דמלח' הוא הקדש, דהא רש"י אכל ראה לעיל אות פו דיש חז' ב' נטמאות בשעיר רש"י, ועי' שר"ק: [בא] נצני"ס נוסף ולא בגביר דרבי: [בב] כ' גליונות הלכות, הנה רש"י על סוגיא זו ע"א קמ"ז מלך מלך וקשה להניח, וגם לפי מתקנת לא פליגי רש"י ומוס' לנימא עכ"ל: [בג] דהך ראה דקמיתוי כל"ל (שםב"י): [בד] מילתא דבעינן ואחרי יבא אל המחנה מלך נפק כו' כל"ל (ב"ש): [בה] להו לקמאי מוציאין כל"ל (ח"ב, כ"ב וגי), וכן נצני"ס לקמאי: [בז] שיצאו מתחילה חוץ:

במר רוצ האכר והוא ליה כמאן דלא נפק ואין כאן רוצ הצהמה לחוץ [א] ולענין טומאת נגדים [ב] מחוץ למחנה צעי (האי מיעוטא דלכר שי"א לחוץ): " אלא שי"א חזיו, של פר ברוצ אכר, כחזי הפר [ז] (הג"ה) י"א רוצ אחד מן האכרים ומיעוטו כחזי הפר שצפניס: האי מיעוטא דלכר, שגשאר צפניס בתר רוצא דלכר שי"א שדינן ליה והוא ליה כמאן דנפק ואשתכח רוצ בהמה מבחוץ: או דלמא בטר צפניס דמיחבז צה והיכא דלימא שדינן לה [ח] (א) ואפי"ג דלאו רוצא דבהמה היא אלא פלגא וליכא למימר כדלמרחן לעיל שצקינן [י] רוצא דבהמה (י) אפילו הכי כיון דלזין האכר נמוק לא אזלינן ביה בתר רוצא ולא היא יציאה ואם [ב] נטמא הפר שורפו צפניס: מחסי לה, להך צעי"א ברוצא דמניינא דגברי: שי"א וחוורו מסו, קס"ד לענין טומאת העזרה של אלו שהוציאום קמיצעי'א ליה: איטמו נהו.

נגדיהס: כיוון דהדור הדור, והוו להו כמי שלא יצאו: הגך דאיכא גואי נמי נטמאו, דהא יציאה לענין טומאת נגדים צפרים כתיבא [א] ויצי' אל מחוץ למחנה ושרפו וגו' ומנייה ילפינן לקמן בפירקין (דף קה:) לומר לך כיון שי"א הפר חוץ למחנה אחת נטמא נגדים אפי"ס דלא נפוק גברי נטמאו אלא לאו משום דלמרי' דאי הדור הדור וכל שכן אלו שמוחזרים ועומדין שהרי לא יצאו [ב]: אמר רבא וספספא, דהך [ג] דקמייתי ראה מילתא היא: אלא צעינן ואחר יבא אל המחנה, אלמא קרא דנפיקא נצנרי קאי דכל כמי דלא נפק לא קרינא ביה ואחר יבא וכיון דלא קרינא ביה ואחר יבא לא קרינא ביה יכנס נגדיו: ופרכינן אלא ר' אלעזר היכי צעי לה, דכיון דכרכי תליא מילתא [ד] מכי נפק קרינא ביה יכנס נגדיו ואי אהדרינאו ואתו אחריני לאפוקינאו אפי' שצבת להו [ה] ומוציאין לא מטמאו הגך בתרלי עד דנפקי דהא לא קרינא ביה ואחר יבא: דנקיטי לה נצנקולס, שחלוס צמקלות ועומדין מבחוץ להוציאם לאחר שחזרו וקמיצעי'א ליה מי אחרנין כיון שי"א [ו] חוץ לעזרה כל העסוקים בהן מכאן ואילך חוץ לעזרה מטמאין נגדים או דלמא כיון דהדור הדור ועד דנפקי לא מטמאו: נקולס, גליונותיו, ירושלמי מקל ורלזתי דוגמחו [ז] (א) (ה) גליומי תרח נטל צנקולס ותצרינון: השורף פרה אדומה ופרים הנשרפים מטמאין נגדים, פרה צהדא כמיצ ביה (נמדנר יט) פרים פר כהן משיח ופר העדה (י) ופר [ח] יוס הכיפורים גמרי מקרא יתירא דחטאת חטאת צשליה

כל הנוכחים שנתעברו (ויקרא טז) וס' אינן מטמאין נגדים, פרה ופרים עצמן אינן מטמאין נגדים הנוגעין בהן בלא מתעסקין אכל מטמאין אוכלין ומשקין הנוגעין בהן, ולקמן מפרש טעמא: דהסנא דבי ר' ישמעאל מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה, כגון אדם ונגדים: וזריכין הכשר, דכר המכשירן לקבל טומאה כגון נתינת מים ומגע שרץ: אף כל שאין סופו לטמא כו', כגון שאר אוכלין אכל הני פרה ופרים ושעיר הואיל וסופן לטמא אדם ונגדים כגון המתעסקין בהן אינן צריכין הכשר [ז] טומאה הלכך מטמאו מחיים ואפי"ג דלא [א] איטמויי שאר בעלי חיים דעלמא: אלא לרננן אי דאיס לנו דהנא דבי רבי ישמעאל אפי' שעיר המשפלה ואי לית לנו דהנא דבי רבי ישמעאל פרה ופרים מנא להו, הרי טהורין הן ולא נאמרה בהן טומאה אלא למתעסקים בהן: אמרי כמערכא צריכין הכשר טומאה ממקום אחר, הא דהנא דבי רבי ישמעאל ה"ק כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה צריך הכשר טומאה ממקום אחר שיגע בשרץ או צנצילה ולא שיטמאו [ב] מאילוי אכל מי שסופו לטמא טומאה חמורה אי צריך ליגע בטומאה ומטמא טומאת אוכלין מפניו אוכלין ומשקין, הואיל ועדיין לא הגיעו להיות מטמאין טומאה חמורה לא מטמא טומאה קלה או דלמא הואיל וסופן לטמא לכשיצאו מטמאו: בבלא עוף טהור, מטמאה טומאה חמורה צבית הצליעה כצוית: מהו שיטמא [ד], לרבי מאיר אוכלין ומשקין כצוית, לרננן לא מיציעי לך דלמרי מדי דחזי לטומאה צעינן וכצוית אינן לוו [ח] טומאה אלא צבית הצליעה אכל לענין מגע ליכא שיעורא [ז] כצוית אלא לרבי מאיר דלמך כל שסופו לטמא טומאה חמורה אינן צריך ראויה לטומאה מהו שמתמא כצוית מאליה: דמחשא על ארעא לא סיציעי לך, דלא מיטמאה דהא אכתי לא הוגעה לסוף טומאה חמורה שמה לא מיכנס לצבית הצליעה לעולם: דנקט צפומיה לא סיציעי לך, דלס היו אוכלים אחרים לתוך פיו מטמאתן דהא הגיעה לטומאה חמורה צהאי שיעורא, כי מיציעי לך כו':

# טבול יום פרק שנים עשר זבחים

# קה.

אין דלמא בטר בהמה אזלינן, תימא אס הצהמה צפניס פשיטא דגברי טהורים כדמוכח כולה שמעתינן ויש לומר דה"ק בטר בהמה דוקא אזלינן בטר רוצא אכל בגברי לא: אין דלמא כיוון דהדור הדור, פ"י צנקוטרכ דמצעי'א ליה לענין טומאת נגדים של אלו שהוציאו וקשה אטו מחילות עזרה מקום [א] טהרה דכיון שנטמאו מי יטהרם וגרלה לפרש דמצעי'א ליה לענין הנוגע צפניס דללמא כיוון דיצאו בחוץ אפי"ג דחזרו הנוגע צפניס טמא ומסיק דמיצעי'א ליה כיון [ח] דנקטי צנקולס ומיידי בעומד [ז] בחוץ ואחזו צמקלות להוציאם לאחר שחזרו [א] דפריש צנקוטרכ, הג"ה: פרים הנשרפים, שי"א הפרים והאנשים וחזרו הפרים וגברי מהו פשיטא [א] האנשים וגם נגדים שציו עליהם טמאים ובחזרתן לא נטהרו אלא אס אנשים אחרים נכנסו בעזרה ויתעסקו [ב] צהוצאלא או הראשונים לצבו נגדים אחרים מי הוו טמאים צעסק זה קודם שיצאו חוץ לעזרה [ג] כיון שיצאו הפרים כבר חשזו כאליו מוציאם אחת מפמח עזרה ולחוץ, וקאלמר מי [ד] תלי מילתא דהוצלת הפר לצדו אפי"ס שלא יצאו האנשים א"כ גבי סובלין אותן צמקות כיון שיצא הפר ולכן נטמאו הראשונים אס כן גס דגואי נטמאו, ותסצנא שיהא תלוי ציציאת הפר לצדו והא צעינן ואחר יבא אל המחנה אלא פשיטא דצעי'א [ח] גס שיצאו האנשים עס הפרים ולכן דגואי לא מטמאי וגס צצעי'א דליך אנשים אחרים שמועלס אס יצאו פשיטא דטהורין אוון גברי קדמאי אס לצבו נגדים אחרים, אלא רבי אלעזר הכי צעי דנקטי צנקולס שהפריס יצאו וחזרו [א] אנשים אחרים ועמדו חוץ לעזרה ומוציאין הפריס שצמוך העזרה צמקלות מי אמרינן כיון שהפריס כבר יצאו והאנשים עומדים בחוץ חשזו כאליו מוציאין אותן מפמח עזרה ולחוץ וטמאין או חשזו כאליו לא יצאו הפריס מעולס לחוץ וטהורים אכל אס נכנסו צפניס גברי חדשים או הראשונים צנגדים חדשים כיון שמועלס אלו לא יצאו פשיטא דטהורים אפי"ס שיצאו כבר הפריס, מה [א] שצפניס אינו מבזא חזי עיקר, ציון ד"ן: מחוסר יציאה במחוסר מעשה דמי או לא, ואל"ה אי מטמאו צפניס אס כן יטמאו את האימורים ויש לומר דמחוסר חמיכה פשיטא דהוי כמחוסר מעשה ולא [ח] מטמאו צשעת פרישתן דמיידי צנימוין צעל [ב] כחמו

מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה, ומעיס אינן נעשין אכל טומאה טעומת ואפילו נגעו בתם שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אכל טעמא אדם וכלים, דמהיכא נפקא דנוגע בתם טומאה אדם מציא קרא דתמיצ (נמדנר יט) וכל אכר יגע צו הטמא יטמא והכס הנוגע צלחמו טמא חממא עד הערב, ויו תמיצ הלי' קרא דצבר שיש לו טהרה צהאל ובעיניה כמיצ, דכמיצ לעיל מנייה והא הטיור על הטמא וגו' ובהסא טמא קלי והכס הנוגע, יצאו אוכלין ומשקין וכלי חסר, הואיל ואין להם טהרה כמקוץ אינן נעשין אכל טמא: יצאתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה, אדם ונגדים אס אכלנה, הלכך אינה צריכה הכשר (וחזקין קמ"א, קמ"א) אין צריכה הכשר, לא עוס הכשר ירידת טומאה, לא הכשר עוס ולא הכשר שרץ, אלא מאליה בלא שום נגיעה (נדה ג):

## עין משפט ונר מצוה

**א** א מ"י פ"ט מהל' פסח"ט הלכה ג:
**ב** ב ג מ"י פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ה:
**ב** ג ד מ"י שם הלכה ז ופ"ו מהלכות אבות הטומאה הלכה טו:
**ד** ה מ"י פ"ג שם הלכה ב:
**ה** ו מ"י שם הלכה ג:
**ו** ז ע"י צ"ח פ"ה מהלכות פרה הלכה ז:

## תורה אור השלם

- והשרף אתם יקבס בגדיו וידחץ את בשרו בקינים ואבדרי כן יבאז אל המזבח: ויקרא טו, כח
- ובי יזעל מנבלתם על כל ידוע וידע אשר יצַרע סחודו והוא: ויקרא יא, לו

## מוסף רש"י

מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה, ומעיס אינן נעשין אכל טומאה טעומת ואפילו נגעו בתם שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אכל טעמא אדם וכלים, דמהיכא נפקא דנוגע בתם טומאה אדם מציא קרא דתמיצ (נמדנר יט) וכל אכר יגע צו הטמא יטמא והכס הנוגע צלחמו טמא חממא עד הערב, ויו תמיצ הלי' קרא דצבר שיש לו טהרה צהאל ובעיניה כמיצ, דכמיצ לעיל מנייה והא הטיור על הטמא וגו' ובהסא טמא קלי והכס הנוגע, יצאו אוכלין ומשקין וכלי חסר, הואיל ואין להם טהרה כמקוץ אינן נעשין אכל טמא: יצאתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה, אדם ונגדים אס אכלנה, הלכך אינה צריכה הכשר (וחזקין קמ"א, קמ"א) אין צריכה הכשר, לא עוס הכשר ירידת טומאה, לא הכשר עוס ולא הכשר שרץ, אלא מאליה בלא שום נגיעה (נדה ג):

## שיטה מקובצת

בשלמא ל"י מאיר בדתנא רבי רבי ישמעאל כו', עיי' חוס' צ"ק דף ע"ז ע"ה:

## ליקוטים

השרץ לעינ' זה ר' בעמי' קודם מטמאין אלא העוסקין בהן הלכך צריכין הכשר טומאה ממקום אחר כלומר שיגע בהן שרץ, הלכך פרה ופרים מקבלין טומאה מפני שהן ממים, אבל שעיר המשתלח אינו מקבל טומאה מפני שהוא חי (ח' ה"ר) טעמיה אי פ"י צקילין: צריכין הכשר טומאה אחר הכשר מים שיהיו בעינן שיהיו ראויים לקבל טומאה ממקום אחר ואם היו ראויים לכך מטמאין הם מעצמן כאילו קבילו ממקום אחר ונפקא מינה דבעו הכשר מים שיהיו ראויים לקבל טומאה הילכך פרה ופרים שהם אוכלין וראויים לקבל טומאה מטמאין מעצמן אבל שעיר המשתלח שהוא חי ואינו ראוי לקבל טומאה אף מעצמו אינו מטמא ויעולם פרה ופרים מטמאין מעצמן, בין ותרע, עוד יש לפרש להאי מימא הכי לעולם רבנן לית להו דרבי ישמעאל דסברא להו דבעינן שיקבילו טומאה ממקום אחר ופרה ופרים נמי על ידי קבלת טומאה הילכך פרה ופרים דבני שיקבילו טומאה יגזוהו מקבלי טומאה ויחבי לה אבל שעיר שהוא חי לא מקבל טומאה ולא ייחב לה ולדעת חז"ל רבנן נבלת עוף טהור נמי לא מטמאה עד דמקבל טומאה ממקום אחר, והאי פירושא נוחא טפי לההוא סוגיא ודבוחס מיהו דהאי סוגיא והאי פירושא ליכא פלוגתא בין פרה ופרים לנבלת עוף טהור וסוגיין נמי כבולא לתלמודא כרבי ישמעאל דלא בעינן לא הכשר מים ולא הכשר שרץ (נאצי"ד פ"ג מהל'ט ה"ז):

<sup>[1]</sup> ראוית טומאה: [א] כמתי"ז ושי"ד חזו לאיטמויי [ב]צני"ס לטמאן, וגו' צ"ק ואפי"ג דלא מטמאו: [ג] שיטמא (כתחיי' [ד] לטומאה בעלמא מיהא בעינן [ה]פ"י): [ז] שחטמא, במגע דל"מ (ביי"ח): [ח] צ"ל לו (צ"ח), וגו' צ"ש ומוציא חוץ לו: [ז] שיעורא דלית בה טומאה חמורה במגע אלא דל"מ כו' (ביי"ח, ח"ב, ובעי"ז בח"ט): [ז] צ"ל מקוה (תרגומי, ד"ח): [ח] צ"ל כגון (צ"ח, צ"ח): [ט] בעומדין בחוץ ואחזין (באה"ח): [ב] צ"ל שחזרו (ביי"ח, ב"א) דפשיטא דהאנשים וגם הגברים כל"ל (כ"ה): [ג] ונתעסקו (ביי"ח): [ד] דאפשר כיון (כ) השותק בלקוטי הלכות): [ה] צ"ל אי תליא (כ"ב וגי): [ה] צ"ל דבעינן (צ"ח, צ"ח): [ז] חזרו ובאו אנשים כל"ל (צ"ח, ד"ח): [ז] ומה שפירשתי דמיבעיא ליה לענין הנוגע בפנים אינו מבוזא וזה עיקר כל"ל (צ"ח וביי"ח, ע"י כה"ז ופ"ח ומ"ג): [ח] ולא מטמאו עד שיהתכר, ובעשת פרישתן לא מטמאו דמיידי כו' כל"ל (בי"ח): [ט] צ"ל בכל כוהו (כתחיי' צ"ח, ח"ט):